

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

Πειραιάς, 15 Μαρτίου 2022

Αριθ. Πρωτ.: ΓΠ - 183

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Προς: - Υπουργό Οικονομικών
κ. Χρήστο Σταϊκούρα

- Υπουργό Εσωτερικών
κ. Μαυρουδή Βορίδη

Κοιν.: - Υπουργείο Οικονομικών
Αυτοτελές Τμήμα

Κοινοβουλευτικού Ελέγχου,

Υπόψη: κ. Δ. Δημητρόπουλου

Email: d.dimitropoulos1@minfin.gr

Αξιότιμοι κ.κ. Υπουργοί Οικονομικών και Εσωτερικών,

Σε απάντηση της ερώτησης κοινοβουλευτικού ελέγχου με αρ. πρωτ. 3691/3.3.2022 Βουλευτών του «Κινήματος Αλλαγής» (ΚΙΝΑΛ), η οποία μας διαβιβάστηκε με το υπ' αρ. 30822/8.3.2022 έγγραφο του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινοβουλευτικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών, με θέμα «Αποτυχία του «επιτελικού κράτους» στη διοργάνωση της απογραφής», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Η Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2021, η πρώτη ψηφιακή Απογραφή στη Χώρα μας, διενεργήθηκε από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 763/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις Απογραφές Πληθυσμού και Στέγασης και του Νόμου 4772/2021 (ΦΕΚ 17 / Α' / 5-2-2021). Πρόκειται για την πρώτη Απογραφή που διενεργείται βάσει Νόμου, ο οποίος ψηφίστηκε με ευρύτατη πλειοψηφία από τη Βουλή, συμπεριλαμβανομένου του πολιτικού κόμματος που υπέβαλε την ανωτέρω ερώτηση κοινοβουλευτικού ελέγχου, και περιγράφει, μεταξύ άλλων, αναλυτικά τις μεταβλητές, τον χρονικό ορίζοντα, τον τρόπο διενέργειας, τα όργανα καθώς και το καθεστώς και την αποζημίωση των οργάνων που απασχολήθηκαν στις Γενικές Απογραφές 2021 (Γεωργίας-Κτηνοτροφίας, Κτιρίων και Πληθυσμού-Κατοικιών), ώστε να είναι εκ των προτέρων καθορισμένα με πλήρη σαφήνεια και διαφάνεια τα βασικά χαρακτηριστικά και άλλα θέματα των Απογραφών. Ο Νόμος συνοδεύτηκε από αναλυτικό Προϋπολογισμό. Η Απογραφή Πληθυσμού Κατοικιών είχε ως ημερομηνία αναφοράς την 22/10/2021, συμμορφούμενη με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό, ο οποίος καθορίζει την ημερομηνία αναφοράς εντός του 2021.

Στο πλαίσιο διασφάλισης της δημόσιας υγείας, και φυσικά της υγείας των οργάνων της, η ΕΛΣΤΑΤ σχεδίασε και πραγματοποίησε την Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2021 με υβριδικό σύστημα, που προέβλεπε, σε πρώτη φάση, την ηλεκτρονική αυτοαπογραφή των νοικοκυριών μέσω ειδικής διαδικτυακής εφαρμογής και, για όσα νοικοκυριά δεν ήταν δυνατή η ηλεκτρονική αυτοαπογραφή, η συμπλήρωση, σε δεύτερη φάση, έντυπων ερωτηματολογίων από τους Απογραφείς, είτε δια ζώσης είτε τηλεφωνικά, είτε με διανομή έντυπου ερωτηματολογίου και συμπλήρωσης του από το νοικοκυρίο, χωρίς την παρουσία του/της Απογραφέα. Όλες οι φάσεις συλλογής των στοιχείων της Απογραφής (ηλεκτρονική αυτοαπογραφή με τη βοήθεια του απογραφέα, απογραφή με τη βοήθεια του απογραφέα και πλήρως ηλεκτρονική αυτοαπογραφή) έχουν ήδη ολοκληρωθεί από τις 21 Φεβρουαρίου 2022, χρονικό ορόσημο για το οποίο η ΕΛΣΤΑΤ είχε ενημερώσει με ανακοινώσεις της και Δελτία Τύπου τους πολίτες και κάθε ενδιαφερόμενο.

Όλα τα δεδομένα της Απογραφής έχουν ήδη εισαχθεί στην ασφαλή Βάση Δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ και βρίσκεται σε εξέλιξη η αυτόματη μηχανογραφική επεξεργασία τους (λογικοί έλεγχοι και έλεγχοι πληρότητας), ενώ απομένει η καταχώριση μόνο ενός μικρού αριθμού ερωτηματολογίων ειδικών συλλογικών τμημάτων (δομές φιλοξενίας κ.λπ.). Η Απογραφή του 2021 είναι η πρώτη για την οποία, αμέσως μετά τη λήξη της φάσης συλλογής των στοιχείων, όλα τα δεδομένα της έχουν εισαχθεί στη Βάση Δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ και ήδη υπόκεινται σε επεξεργασία και έλεγχο, σε αντίθεση με τις προηγούμενες Απογραφές, κατά τις οποίες μεσολαβούσε χρονικό διάστημα πολλών μηνών για την εισαγωγή των συλλεχθέντων στοιχείων σε Βάση Δεδομένων και στη συνέχεια για τον μηχανογραφικό έλεγχο τους. Η καινοτομία αυτή έχει άμεσα και αποτελεσματικά θετική επίπτωση στην αξιοποίηση των στοιχείων της Απογραφής 2021, καθώς ενδεικτικά αναφέρεται ότι στην Απογραφή 2011, για την επεξεργασία των ερωτηματολογίων εφαρμόστηκε το σύστημα Οπτικής Ανάγνωσής τους, το οποίο αποδείχθηκε εξαιρετικά επιρρεπές σε σφάλματα, κοστοβόρο και χρονοβόρο, δεδομένου ότι απαίτησε σημαντικούς ανθρώπινους, οικονομικούς και χρονικούς πόρους και επέφερε σημαντικό φόρτο για τη διόρθωση και την επεξεργασία των ερωτηματολογίων που ακολούθησε τη διαδικασία της Οπτικής Ανάγνωσης. Υπενθυμίζεται ότι απαιτήθηκε ακόμα και η απασχόληση, με κόστος για την ΕΛΣΤΑΤ, πολλών υπαλλήλων, για μεγάλο χρονικό διάστημα, από άλλες δημόσιες υπηρεσίες ακόμα και για την εισαγωγή των δεδομένων (*data entry*) με ό,τι κινδύνους συνεπάγεται η διερεύνηση του αριθμού των χειριστών προσωπικών δεδομένων των απογραφομένων.

Μία άλλη σημαντική καινοτομία σε σχέση με τις προηγούμενες Απογραφές ήταν η ανάπτυξη και εφαρμογή, για πρώτη φορά, ηλεκτρονικού Συστήματος Διαχείρισης του έργου της Απογραφής. Συγκεκριμένα, η διαχείριση του όλου έργου της Απογραφής έγινε ηλεκτρονικά, καθιστώντας δυνατή τόσο την παρακολούθηση, σε πραγματικό χρόνο, της πορείας της συλλογής των στοιχείων ανά επίπεδο ευθύνης των οργάνων της Απογραφής, όσο και τον έλεγχο πληρότητας και ορθότητας της συλλεγόμενης και εισαγόμενης πληροφορίας. Για πρώτη φορά τα αρμόδια όργανα της ΕΛΣΤΑΤ (Επόπτες-Ανώτεροι Επόπτες) είχαν τη δυνατότητα να κάνουν ποιοτικούς ελέγχους κατά την εισαγωγή της πρωτογενούς πληροφορίας στη Βάση Δεδομένων και όχι εκ των υστέρων. Αυτή η δυνατότητα επέτρεψε την άμεση λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση οποιουδήποτε θέματος τυχόν προέκυπτε (προβλήματα άρνησης, ψευδείς δηλώσεις στοιχείων κ.λπ.). Χάρη στο πρωτοποριακό ηλεκτρονικό Σύστημα Διαχείρισης γνωρίζουμε ήδη ότι έχει απογραφεί το 99,5% των κατοικιών της Χώρας, πληροφορία που στις προηγούμενες Απογραφές ήταν διαθέσιμη, μόνο κατ' εκτίμηση, πολλούς μήνες μετά το τέλος της συλλογής.

Αναφορικά με το ερώτημα για τη δημοσίευση των πρωτογενών δεδομένων της Απογραφής, επισημαίνεται ότι, όπως είναι γνωστό, αυτό απαγορεύεται από το Νόμο προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση του στατιστικού απορρήτου. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον ν. 3832/2010, τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής (ΚΟΠ) για τις ευρωπαϊκές στατιστικές και τη σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία (Κανονισμός (ΕΚ) 223/2009), η ΕΛΣΤΑΤ δεσμεύεται για την τήρηση του στατιστικού απορρήτου και την προστασία των προσωπικών δεδομένων των ερευνώμενων σε όλα τα στάδια της παραγωγής, διάχυσης και επικοινωνίας των στατιστικών της. Όλα τα πρωτογενή δεδομένα αποτελούν απόρρητη πληροφορία, η οποία δεν αποκαλύπτεται σε κανέναν, ενώ σε περίπτωση αποκάλυψης προβλέπονται αυστηρές ποινικές και πειθαρχικές κυρώσεις. Για την παραγωγή της στατιστικής πληροφορίας, τα πρωτογενή δεδομένα υπόκεινται σε ελέγχους πληρότητας και συνάφειας, καθώς και σε λογικούς ελέγχους, ενώ ακολουθεί η μηχανογραφική επεξεργασία τους για την παραγωγή των στατιστικών αποτελεσμάτων. Οι στατιστικές που καταρτίζονται με βάση τα συλλεχθέντα πρωτογενή δεδομένα δημοσιεύονται με τέτοιον τρόπο, ώστε να αποκλείεται η άμεση ή έμμεση αποκάλυψη της ταυτότητας των ερευνώμενων μονάδων (των απογραφόμενων στην περίπτωση της Απογραφής) που παρείχαν τα στοιχεία.

Στο πλαίσιο αυτό η ΕΛΣΤΑΤ σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία θα ανακοινώσει:

1. Προσωρινά στοιχεία για το Μόνιμο Πληθυσμό κατά Δήμο και φύλο μετά το πέρας των προκαταρκτικών ελέγχων πληρότητας και ορθότητας των στοιχείων.
2. Τα αποτελέσματα του Νόμιμου Πληθυσμού, κατά Δημοτική Ενότητα, έως το τέλος του τρέχοντος έτους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 54 του Συντάγματος, καθώς και τα αποτελέσματα για το Μόνιμο Πληθυσμό γεωκαδικοποιημένα σε κάνναβο (grids) 1km², με ανάλυση σε βασικές μεταβλητές, όπως τόπος συνήθους διαμονής, φύλο, μεγάλες ηλιακές ομάδες, απασχολούμενοι, χώρα/τόπος γέννησης, τόπος συνήθους διαμονής ένα έτος πριν από

την απογραφή, καθώς και σχετικά μεταδεδομένα σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό 2018/1799 της Επιτροπής.

3. Τα πλήρη στοιχεία της Απογραφής θα ανακοινωθούν 27 μήνες μετά το πέρας του έτους αναφοράς της Απογραφής, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ενωσιακού δικαίου.

Η επικοινωνιακή στρατηγική της ΕΛΣΤΑΤ για την προώθηση της Απογραφής 2021 και την ενημέρωση των πολιτών ήταν εξωστρεφής και βασίστηκε στην παροχώρηση δεκάδων τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών συνεντεύξεων από την ιεραρχία της ΕΛΣΤΑΤ καθώς και συνεντεύξεων σε έντυπα και διαδικτυακά μέσα, και, παράλληλα, στην ανάπτυξη εσωτερικά στην ΕΛΣΤΑΤ, ώστε να επιτυγχάνεται η βέλτιστη σχέση κόστους - αποτελέσματος, διαφημιστικών σποτ, infographics και άλλων μέσων προβολής της Απογραφής, με ταυτόχρονη αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Επιπλέον, το περιθώριο χρόνου διεξαγωγής της Απογραφής 2021 ήταν τέτοιο, ώστε να διασφαλιστεί, για πρώτη φορά, ότι όλοι οι πολίτες γνωρίζουν για τη διενέργεια της Απογραφής και να μπορούν να συμμετάσχουν σε αυτήν.

Ο οικονομικός απολογισμός των Απογραφών Κτιρίων και Πληθυσμού Κατοικιών, όπως είναι εύλογο, γίνεται μετά την τακτοποίηση όλων των δαπανών. Επί του παρόντος είναι σε εξέλιξη οι πληρωμές προμηθευτών, καθώς και οι αποζημιώσεις των Οργάνων των Γενικών Απογραφών. Το κόστος των Γενικών Απογραφών αναμένεται να είναι σημαντικά χαμηλότερο από αυτό που ψηφίστηκε σχεδόν από το σύνολο της Βουλής (Νόμος 4772/2021, ΦΕΚ Α' 17), δεδομένου ότι η ΕΛΣΤΑΤ επέτυχε να αναπτύξει εσωτερικά τις βασικότερες ηλεκτρονικές εφαρμογές (εφαρμογή απογραφής κτιρίων, εφαρμογή αυτοαπογραφής πληθυσμού, εφαρμογή data entry και ποιοτικών ελέγχων και του Συστήματος Διαχείρισης), διαφημιστικά σποτ, infographics και μέσα προβολής της Απογραφής.

Για την αποζημίωση των Απογραφέων ισχύουν τα προβλεπόμενα στη σχετική Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος (ΠΕΕ) και στην υπ' αρ. 5440/B4-1125/6.8.2021 απόφαση καθορισμού της αποζημίωσης των Απογραφέων (ΦΕΚ Β' 3701/2021) του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών. Ειδικότερα, η ΕΛΣΤΑΤ κάλεσε με την υπ' αριθ. ΓΠ-360/26.8.2021 πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος (ΠΕΕ) όσους ενδιαφερόμενους επιθυμούσαν να υποβάλουν αίτηση για ένταξη στο Μητρώο Απογραφέων της Απογραφής Πληθυσμού - Κατοικών 2021. Οι κανόνες και οι διαδικασίες, όπως η διαδικασία υποβολής αίτησης, το σύστημα επιλογής και ανάθεσης έργου, οι φάσεις του έργου, η αναλυτική περιγραφή εργασιών, οι όροι συνεργασίας, η μοριοδότηση, η επιλογή, η παρακολούθηση της πορείας του έργου, η αποζημίωση κ.λπ. περιγράφονται αναλυτικά στην πρόσκληση. Οι υποψήφιοι Απογραφείς υπέβαλαν ηλεκτρονικά, κατά την αίτησή τους, δήλωση αποδοχής των όρων συνεργασίας τους με την ΕΛΣΤΑΤ, όπως αναλυτικά περιγράφονται στην ΠΕΕ.

Στη σύμβαση έργου που οι Απογραφείς συνήψαν με την ΕΛΣΤΑΤ, κατόπιν της επιλογής τους μέσω μοριοδότησης, συμφωνήθηκε αναλυτικά το περιεχόμενο του έργου, ο τρόπος εκτέλεσής του και η αμοιβή για την εκτέλεση του έργου. Ρητά αναφέρεται ότι: «το αντικείμενο της απασχόλησής τους είναι ενιαίο και αδιάσπαστο», και αποτελείται από τις εξής εργασίες/φάσεις:

- α) Παρακολούθηση εκπαιδευτικού σεμιναρίου, για τη διαδικασία διενέργειας της Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών και τον τρόπο συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων και παραλαβή του απογραφικού υλικού.
- β) Αναγνώριση της περιοχής ευθύνης τους και διανομής στις κατοικίες του ενημερωτικού εντύπου στο οποίο αναγράφουν τον «κωδικό απογραφής» για την αυτοαπογραφή των νοικοκυριών.
- γ) Παρακολούθηση, κατά τη διάρκεια της ηλεκτρονικής αυτοαπογραφής, της πορείας καταχώρισης των ερωτηματολογίων των αυτοαπογραφόμενων μέσω της ειδικής ηλεκτρονικής απογραφής και παροχή τυχόν διευκρινήσεων στους αυτοαπογραφόμενους.
- δ) Μετά το πέρας του χρονικού διαστήματος της αυτοαπογραφής, εντοπισμός των κατοικιών που θα πρέπει να επισκεφθούν, προκειμένου να συλλέξουν τα στοιχεία για τις κατοικίες και τα μέλη των νοικοκυριών, με έντυπα ερωτηματολόγια. Τα ερωτηματολόγια που έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά ελέγχονται από τους Απογραφείς για την πληρότητα των απαντήσεων εντός των ερωτηματολογίων.
- ε) Έλεγχος πλήρως και ορθώς συμπληρωμένων ερωτηματολογίων για όλες τις κατοικίες, συλλογικά καταλύματα και λοιπούς κατοικούμενους χώρους.

στ) Καταχώριση όλων τα συλλεγέντων έντυπων ερωτηματολόγιων στην ειδική ηλεκτρονική εφαρμογή με την ολοκλήρωση της συλλογής των στοιχείων της Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών.

ζ) Παράδοση στον αρμόδιο Τομεάρχη όλων των συμπληρωθέντων έντυπων ερωτηματολόγιων και τυχόν μη χρησιμοποιηθέντος υλικού, σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΛΣΤΑΤ.

Η αποζημίωση των Απογραφέων καθορίζεται με βάση το παραδοθέν έργο, με συγκεκριμένο ποσό ανά ερωτηματολόγιο, το οποίο είναι σταθερό ανά οικία και προσαυξάνεται ανάλογα με τα άτομα που απογράφηκαν σε κάθε οικία. Η αποζημίωση υπολογίζεται με βάση τα πλήρως και ορθώς συμπληρωμένα και καταχωρισθέντα ερωτηματολόγια κατοικιών και ατόμων, σύμφωνα με την υπ' αρ. 5440/B4-1125/6.8.2021 (ΦΕΚ Β' 3701) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, εφόσον ολοκληρωθεί το σύνολο του έργου και μετά το πέρας αυτού. Κάθε Απογραφέας λαμβάνει την ίδια αποζημίωση ανά ερωτηματολόγιο, τόσο για τα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσε ο ίδιος, με τη διαδικασία της συνέντευξης, όσο και για τα ερωτηματολόγια που οι πολίτες συμπλήρωσαν και οριστικοποίησαν μόνοι τους μέσω της διαδικασίας της αυτοαπογραφής. Στην άνω Απόφαση ορίζεται επίσης ότι στην αμοιβή των ερωτηματολογίων συμπεριλαμβάνονται τυχόν δαπάνες μετακίνησης, τηλεφωνίας και χρήσης διαδικτύου (internet) για τη συμπλήρωση και υποβολή των ερωτηματολογίων.

Σύμφωνα με τους όρους της ΠΕΕ, το έργο των Απογραφέων ολοκληρώνεται ύστερα από έλεγχο και έγκριση των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων από τον αρμόδιο Επόπτη και την παράδοση του συνόλου του υλικού σε αυτόν. Σε περίπτωση που δεν ολοκληρωθεί από τον Απογραφέα το σύνολο του έργου δεν καταβάλλεται η αμοιβή. Εξαίρεση προβλέπεται σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης του έργου για λόγους που δεν άπτονται της υπαιτιότητας του Απογραφέα, κατόπιν πιστοποίησης από τον αρμόδιο Επόπτη.

Τέλος, θέλουμε να σας διαβεβαιώσουμε ότι τέτοιου είδους αιτιάσεις και επιθέσεις δεν πλήγουν την ανεξαρτησία της ΕΛΣΤΑΤ και την προσήλωσή μας στη διασφάλιση και διαρκή βελτίωση της ποιότητας των επίσημων στατιστικών της Χώρας. Και αυτό γιατί παρά τις αντίξεις συνθήκες, κυρίως λόγω της πανδημίας της νόσου του Κορωνοϊού, οι Γενικές Απογραφές του 2021 (Γεωργίας-Κτηνοτροφίας, Κτιρίων, Πληθυσμού-Κατοικιών) διενεργήθηκαν κανονικά και με πλήρη συμμόρφωση με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, τις συστάσεις των Ηνωμένων Εθνών, τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές και τα διεθνή στατιστικά πρότυπα.

Απόδειξη της εμπιστοσύνης των απογραφόμενων στην ΕΛΣΤΑΤ αποτελεί η μαζική, άνευ προηγουμένου, συμμετοχή τους σε αυτήν από το πρώτο κιόλας στάδιο, αυτό της ηλεκτρονικής αυτοαπογραφής, που μας κάνει να χαρακτηρίζουμε την Απογραφή του 2021 ως την πρώτη ψηφιακή Απογραφή του Ελληνικού Κράτους. Μια Απογραφή με υψηλά εχέγγυα ασφάλειας και ποιότητας και με τη συγκέντρωση, για πρώτη φορά, μεγάλου πλούτου δεδομένων για τον πληθυσμό της Ελλάδας με αξιοσημείωτο βάθος πληροφοριών, που καθιστούν ανυπόστατες, με επιεικείς χαρακτηρισμούς, τις από διάφορες πηγές προερχόμενες αιτιάσεις περί «φιάσκου».

